

1^ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΛ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

«ΑΝΤΙΓΟΝΗ, ΜΙΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΥΠΕΡΜΑΧΟΣ
ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.»

• ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ:

ΠΑΝΤΑΖΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

• ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ: **B5**

• ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: **2022-2023**

Οὗτοι συνέχθειν, ἀλλά συμφιλεῖν ἔφουν”

Η ΑΦΟΡΜΗ

Με αφορμή την Ομιλία του Σεφέρη στην Στοκχόλμη για τη μοναδική σχέση μεταξύ Ελληνικής Γλώσσας, Δικαιοσύνης και Ανθρωπιάς, στα πλαίσια της συμμετοχής μας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ΛΕΜΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ» και του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών Β' Λυκείου, οι μαθητές του Τμήματος Β5 μελέτησαν ένα από τα αριστουργήματα του αρχαίου ελληνικού δράματος, την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Βασικός στόχος ήταν να εντοπίσουν σε αυτό, τον τρόπο με τον οποίο η γλώσσα μπορεί να γίνει διαχρονικά μέσο για την καταπάτηση ή την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Η μελέτη τους στηρίχτηκε στο ομώνυμο βιβλίο της *Kerry Kennedy* όπου καταγράφονται δέκα ομιλίες παγκοσμίου φήμης προσωπικοτήτων που υπερασπίστηκαν τα ανθρώπινα δικαιώματα (*Nelson Mandela, Martin Luther King...*).
- Μέσω Φύλλων Εργασίας και Ερωτηματολογίων, αποδελτίωσαν και κατέγραψαν τα χαρακτηριστικά του δημοκρατικού, ηθικού λόγου σε επίπεδο μορφής και περιεχομένου, αναζητώντας ανάλογα στοιχεία στα λόγια της Αντιγόνης και τα αντιπαρέβαλαν με τον αυταρχικό, προπαγανδιστικό λόγο αναζητώντας ανάλογα στοιχεία στο λόγο του Κρέοντα.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Η αξιολόγηση της ρητορικής τεχνικής του εκάστοτε ομιλητή εκ μέρους των μαθητών-ερευνητών.
- Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης κατά την αναζήτηση των γνωρισμάτων του προπαγανδιστικού λόγου στην εποχή μας.
- Η άσκηση στη διαχρονικότητα των ανθρωπιστικών μηνυμάτων του λόγου της Παιδείας.
- Η ενίσχυση της γνώσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η ενθάρρυνση των νέων για αντίδραση σε κάθε περίπτωση

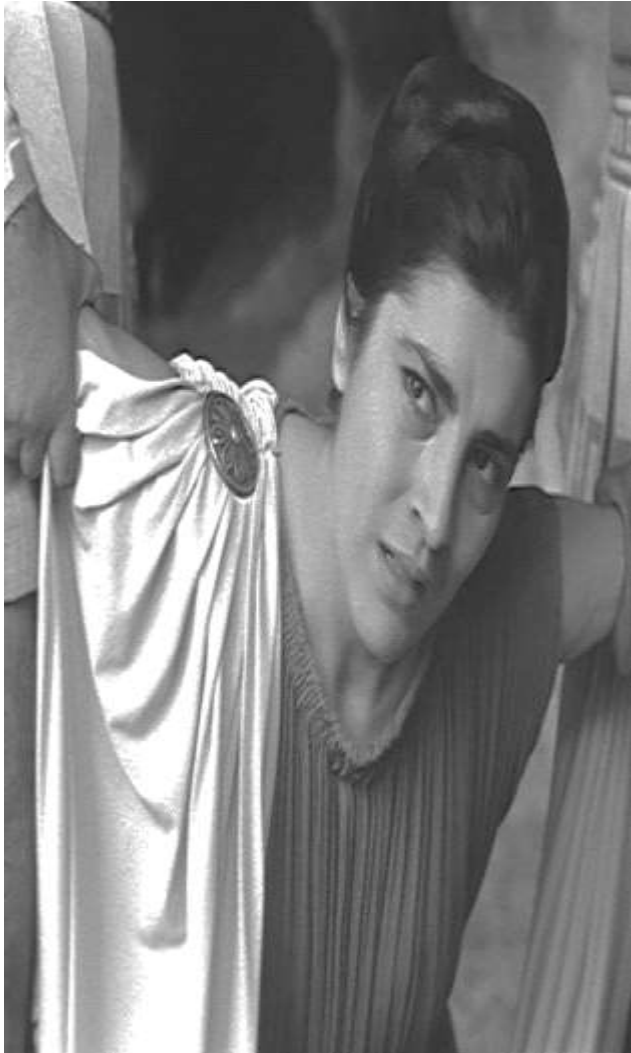

Η ΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Απώτερος σκοπός της δράσης ήταν να αποκτήσουν οι μαθητές την ικανότητα να διακρίνουν στη σύγχρονη εποχή τα γνωρίσματα του λόγου της αυταρχικής εξουσίας (Άδικος λόγος) ώστε να τον αποφεύγουν και του λόγου της Παιδείας (Δίκαιος λόγος) ώστε να τον υιοθετούν, υπερασπιζόμενοι τις ανθρώπινες ελευθερίες.

Γιατί το έργο αυτό είναι διαχρονικό;

• Η αρχαία ελληνική τραγωδία "Αντιγόνη" του Αθηναίου τραγικού ποιητή Σοφοκλή, ενός από τους τρεις μεγάλους τραγικούς του αρχαίου ελληνικού κόσμου με τον Αισχύλο και τον Ευριπίδη στις υπόλοιπες δύο θέσεις, αποτελεί ένα **άφθαρτο διαχρονικό σύμβολο του πολιτισμού του δράματος της ελληνικής αρχαιότητας**.

• Έχει απασχολήσει έως την σύγχρονη εποχή τόσο την **ελληνική όσο και την ευρωπαϊκή διάνοηση**.

• Έχει εμπνεύσει κατά καιρούς ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων, οδηγώντας τους στην **γέννηση αριστοτεχνημάτων που έμειναν ως κλασικά στην ιστορία**.

• Η ανεκτίμητη αξία της διαφαίνεται μέσω της αποτύπωσής της σε έργα πλήθους **αξιομνημόνευτων πνευματικών μορφών**, των οποίων τα ονόματα έχουν αποκτήσει ισχύ στην διάρκεια των αιώνων, επιδιώκοντας οι ίδιοι να **μορφώσουν τον άνθρωπο**, όπως επεχείρησε πρώτος ο Σοφοκλής.

• Αυτό στο οποίο όμως αξίζει ίσως περισσότερο από κάθε τι άλλο να εστιάσει κανείς δεν είναι τόσο η απαρίθμηση των έργων αυτών καθαυτών, αλλά **η αιτία χάριν της οποίας δημιουργήθηκαν και ευδοκίμησαν στο χρόνο**.

Η διαχρονική αξία της Αντιγόνης

Άφθαρτο διαχρονικό σύμβολο
του πολιτισμού του δράματος
της ελληνικής αρχαιότητας

Πηγή έμπνευσης
για τη γέννηση
γέννηση
αριστοτεχνημάτων
που έμειναν ως
κλασικά στην
ιστορία

Αντικείμενο
μελέτης τόσο
για την
ελληνική όσο
και την
ευρωπαϊκή
διανόηση

Η υπόθεση

Στη Θήβα μετά την αποκάλυψη των αμαρτημάτων του Οιδίποδα, οι γιοι του Ετεοκλής και Πολυνείκης αναλαμβάνουν ανά έτος την εξουσία. Ο Ετεοκλής όμως αθετεί τη συμφωνία. Έτσι, ο Πολυνείκης στρέφεται με στρατό εναντίον της πόλης. Αυτό το γεγονός έχει σαν επακόλουθο τα δύο αδέρφια να αλληλοσκοτωθούν και ο Κρέων, ο οποίος αναλαμβάνει την εξουσία, απαγορεύει τη ταφή του Πολυνείκη. Η Αντιγόνη, η οποία είναι η αδερφή του Πολυνείκη και του Ετεοκλή, υπακούοντας στον ηθικό νόμο, θάβει τον αδερφό της. Για τη πράξη της αυτή συλλαμβάνεται και ο Κρέων τη καταδικάζει σε θάνατο. Ο Αίμων, ο οποίος είναι γιος του Κρέοντα και αρραβωνιαστικός της Αντιγόνης, μάταια προσπαθεί να μεταπείσει το πατέρα του. Οπότε, ο θάνατος της Αντιγόνης οδηγεί τον Αίμονα στην αυτοκτονία. Το έργο τελειώνει με τη μητέρα του Αίμονα, την Ευρυδίκη να τον ακολουθεί στο θάνατο αυτοκτονώντας και η ίδια, ενώ ο Κρέων μεταμελείται για την ισχυρογνωμοσύνη του.

Η βασική αντίθεση

Με βάση την υπόθεση του δράματος μπορούμε να εξαγάγουμε το συμπέρασμα ότι, η κύρια ιδέα του έργου είναι η σύγκρουση του φυσικού και του θετού δικαίου, τα οποία πολλές φορές βρίσκουμε να αντιμάχονται.. Στο συγκεκριμένο δράμα παρουσιάζεται η σύγκρουση του κατά συνείδηση δικαίου, δηλαδή του φυσικού δικαίου, έναντι του θετού δικαίου. Συνεπώς, στην Αντιγόνη του Σοφοκλή γίνεται εμφανής αυτή η πολιτική χροιά. Έχουμε, δηλαδή, τη σθεναρή αντίσταση της Αντιγόνης απέναντι στο Κρέοντα, που αντικατοπτρίζεται σαν την αντίσταση ενός απλού πολίτη στη πολιτική εξουσία, η οποία υπερβαίνει τις δικαιοδοσίες της και καταβαραθρώνει τα δικαιώματά του (Γεωργουσόπουλος, 1994, σ. 18).

Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΘΕΣΗΣ

Μπορούμε να δούμε τη σύγκρουση Κρέοντα-Αντιγόνης στον Σοφοκλή ως μια σύγκρουση ανάμεσα στους γραπτούς νόμους /που υπερασπίζεται η εξουσία που τους θεσπίζει/και στους άγραφους νόμους /που τους επικαλείται η Αντιγόνη ως αιώνιους/ και ως μια σύγκρουση άρχοντα-αρχομένου, η οποία αφορά την επιβολή της εξουσίας. Η αντιπαράθεση Αντιγόνης - Κρέοντα, των δύο δηλαδή πρωταγωνιστών της τραγωδίας, είναι ενδεικτική της σύγκρουσης των θεϊκών και των ανθρώπινων νόμων οι οποίοι παρουσιάζονται ως δύο κόσμοι εντελώς διαφορετικοί μεταξύ τους με αυτονομία κινήσεων και ισχύος. Ο Κρέοντας, ο οποίος έχει αναγορευθεί σε βασιλιά της Θήβας, εμφανίζεται ως θεματοφύλακας των νόμων, προκειμένου να διαφυλάξει την πόλη από τον κίνδυνο. Η Αντιγόνη από την πλευρά της επικαλείται τους άγραφους θεϊκούς νόμους οι οποίοι είναι αμετάβλητοι και έχουν αιώνια ισχύ με σκοπό να δικαιολογήσει την απόφασή της να προχωρήσει στην ταφή του Πολυνείκη, παρά το βασιλικό διάταγμα. Το αποτέλεσμα είναι να τεθούν σοβαρά ερωτήματα που προκαλούν αμφιβολίες σε σχέση με το αίσθημα του δικαίου και του σεβασμού που είναι αναγκαίο να διέπει τον άνθρωπο είτε ως άρχοντα είτε ως αρχόμενο. Θα διερευνήσουμε λοιπόν μέσα από την τραγωδία του Σοφοκλή άμεσες και έμμεσες αναφορές στο δίκαιο, το σεβασμό στους

ΘΕΙΚΟΣ-ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΝΟΜΟΣ

Στον διάλογο αυτό φαίνεται ξεκάθαρα πως για την νεαρή κόρη του Οιδίποδα αιώνια και καθολική ισχύ έχουν μόνο οι θεϊκοί νόμοι.

«Γιατί δεν ήταν ο Δίας που διέταξε αυτά σε μένα, ούτε η Δίκη, η συγκάτοικος των θεών του κάτω κόσμου όρισε τέτοιους νόμους στους ανθρώπους, ούτε νόμιζα ότι έχουν τόση ισχύ οι δικές σου διαταγές, ώστε να μπορείς εσύ, μολονότι θνητός, να υπερνικήσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί οι νόμοι δεν ισχύουν βέβαια τώρα και από χθες, αλλά αιώνια, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάσθηκαν. Για την παράβαση αυτών εγώ δεν είχα καμιά διάθεση να τιμωρηθώ μπροστά στο δικαστήριο των θεών, επειδή φοβήθηκα την έπαρση κάποιου ανθρώπου.»

Αντιγόνη

- Η Αντιγόνη επαναλαμβάνει πως υπακούει στη Δικαιοσύνη. Έτσι υπονοεί ότι αρνείται οποιαδήποτε κατηγορία για ασεβή αλαζονεία. Με παρρησία δηλώνει ότι υπάρχει ένα άλλο είδος σεβασμού, πιο ιερό από τους ανθρώπινους νόμους, αυτό προς την οικογένεια και τους άρρηκτους δεσμούς των μελών της: «οὐδέν γὰρ αἰσχρόντους ὁμοσπλάγχχνους σέβειν (στ. 511)». Στο επιχείρημα/κατηγορία του Κρέοντα ότι τιμά ασεβή άνθρωπο, η Αντιγόνη απαντά δίνοντας ένα ακόμη γνώρισμα των άγραφων νόμων ότι δηλαδή ισχύουν για όλους χωρίς εξαιρέσεις ή διακρίσεις: «Ὅμως ο Ἄδης ἐπιθυμεί τοὺς νόμους ἰδίους γιὰ όλους» (στ.519)

Ο Κρέων

Από την άλλη πλευρά, ο Κρέων θεωρεί ότι ο νόμος του ηγέτη είναι ανώτερος ακόμα και από τον νόμο των Θεών. Αγωνιά για την εξουσία του και βλέπει παντού εχθρούς. Δεν κατανοεί τη δύναμη του ηθικού χρέους. Σε κάθε περίπτωση διατρανώνει το φρόνημά του να επιλέγει ως ηγεμόνας τους δίκαιους από τους άδικους (επομένως έμμεσα εγκωμιάζει τον εαυτό του ως δίκαιο ηγεμόνα) και αυτούς που συμπλέουν με τα συμφέροντα της πόλης, υπογραμμίζοντας την πρόθεσή του να προστατεύσει τα συμφέροντα της πόλης των Θηβών

Στίχοι 207-210

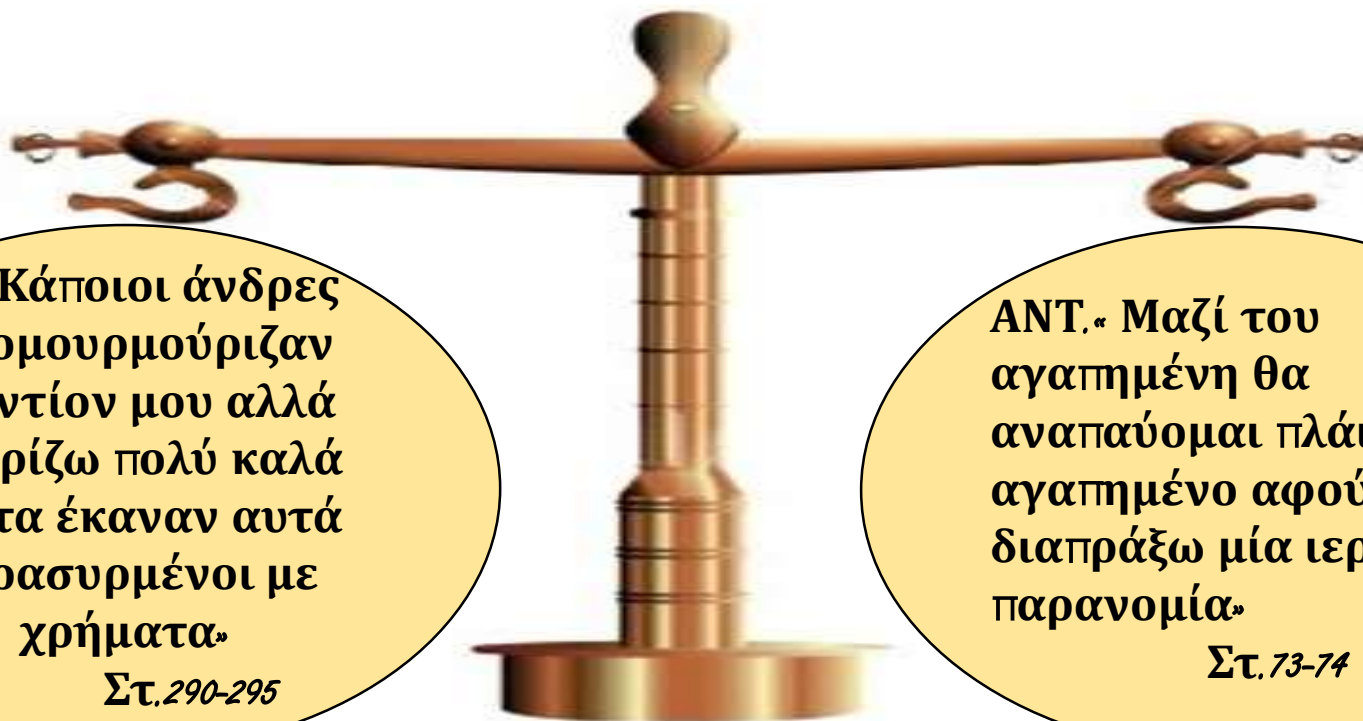
ΠΕΔΙΑ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ

ΚΡΕΟΝΤΑ-ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ

ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ ΔΡΑΣΗΣ-ΤΑΦΗΣ

ΚΡ. «Κάποιοι άνδρες
σιγομουρμούριζαν
εναντίον μου αλλά
γνωρίζω πολύ καλά
ότι τα έκαναν αυτά
παρασυρμένοι με
χρήματα»

Στ. 290-295

ΑΝΤ. « Μαζί του
αγαπημένη θα
αναπαύομαι πλάι σε
αγαπημένο αφού
διαπράξω μία ιερή
παρανομία»

Στ. 73-74

ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Αίσθηση απειλής που
ταιριάζει σε έναν λόγο
εξουσίας,

Απόρροια του αυθορμητισμού της
ηρώιδας που δηλώνει κάτι το βέβαιο
και το πραγματικό

Ο φόβος και το θάρρος

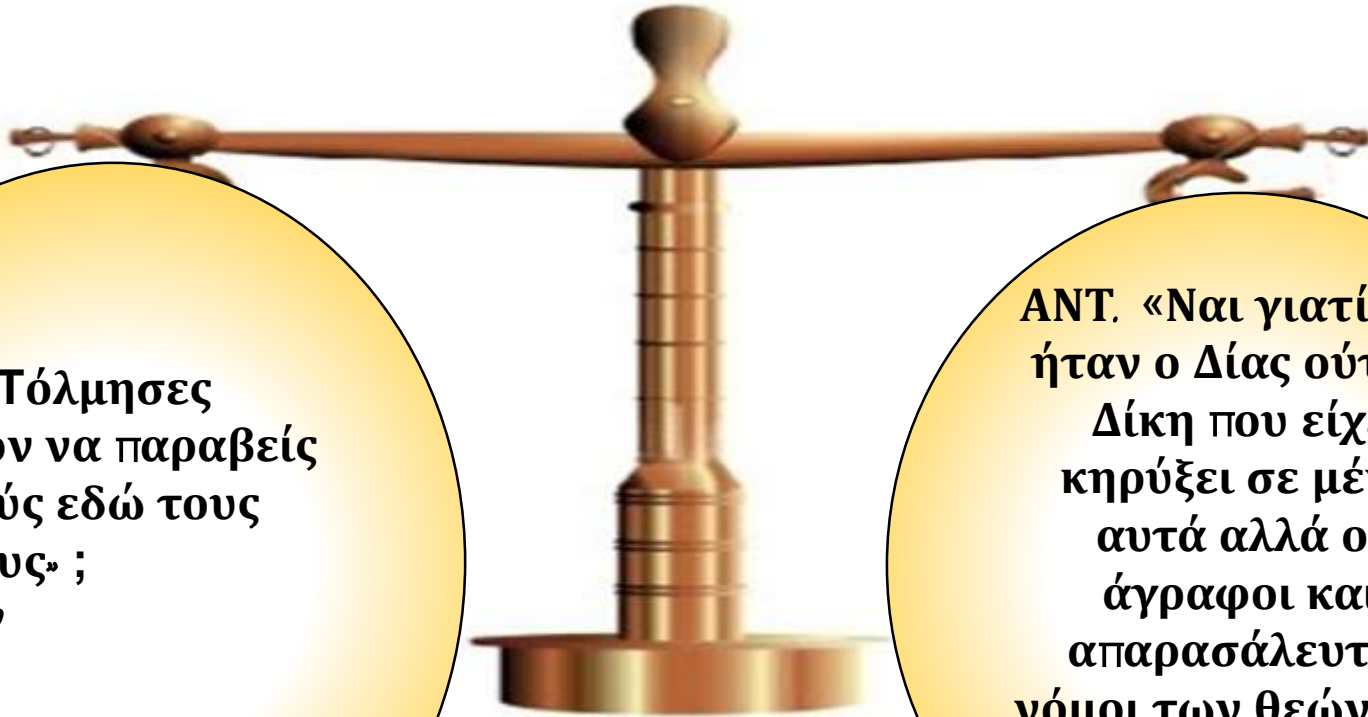

ΑΝΤ. « Και
ομολογώ ότι τα
έκανα και δεν το
αρνούμαι »
Στ. 443

ΚΡ. «αν δεν βρείτε και
δεν παρουσιάσετε
μπροστά μου το δράστη
αυτής της ταφής, ο
θάνατος δεν θα είναι
αρκετός για σας πριν
ζωντανοί στην κρεμάλα
φανερώσετε αυτήν την
παρανομία»
Στ.290- 300

ΟΙ ΝΟΜΟΙ

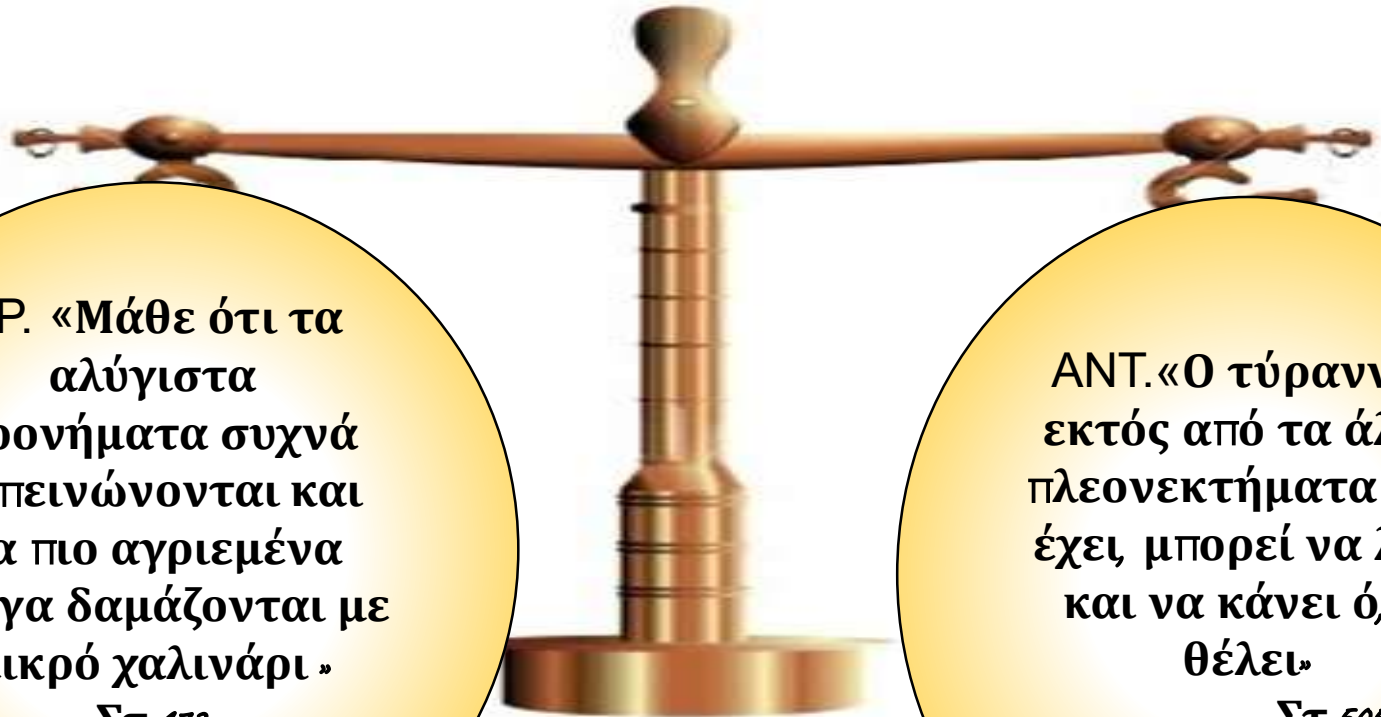

ΚΡ. « Τόλμησες
λοιπόν να παραβείς
αυτούς εδώ τους
νόμους » ;
ΣΤ. 449

ΑΝΤ. «Ναι γιατί δεν
ήταν ο Δίας ούτε η
Δίκη που είχε
κηρύξει σε μένα
αυτά αλλά οι
άγραφοι και
απαρασάλευτοι
νόμοι των θεών » ΣΤ.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΚΡ. «Μάθε ότι τα
αλύγιστα
φρονήματα συχνά
ταπεινώνονται και
τα πιο αγριεμένα
άλογα δαμάζονται με
μικρό χαλινάρι »

Στ. 473

ΑΝΤ. «Ο τύραννος
εκτός από τα άλλα
πλεονεκτήματα που
έχει, μπορεί να λέει
και να κάνει ό,τι
θέλει»

Στ. 505

ΑΝΔΡΑΣ-ΓΥΝΑΙΚΑ

ΚΡ. «...με κανέναν τρόπο
δεν πρέπει να νικιέται
ένας άντρας από μία
γυναίκα. Γιατί είναι
προτιμότερο αν χρειαστεί
να χάσουμε την εξουσία
από τον άντρα έτσι δεν θα
μας λένε κατώτερους από
γυναίκες.»

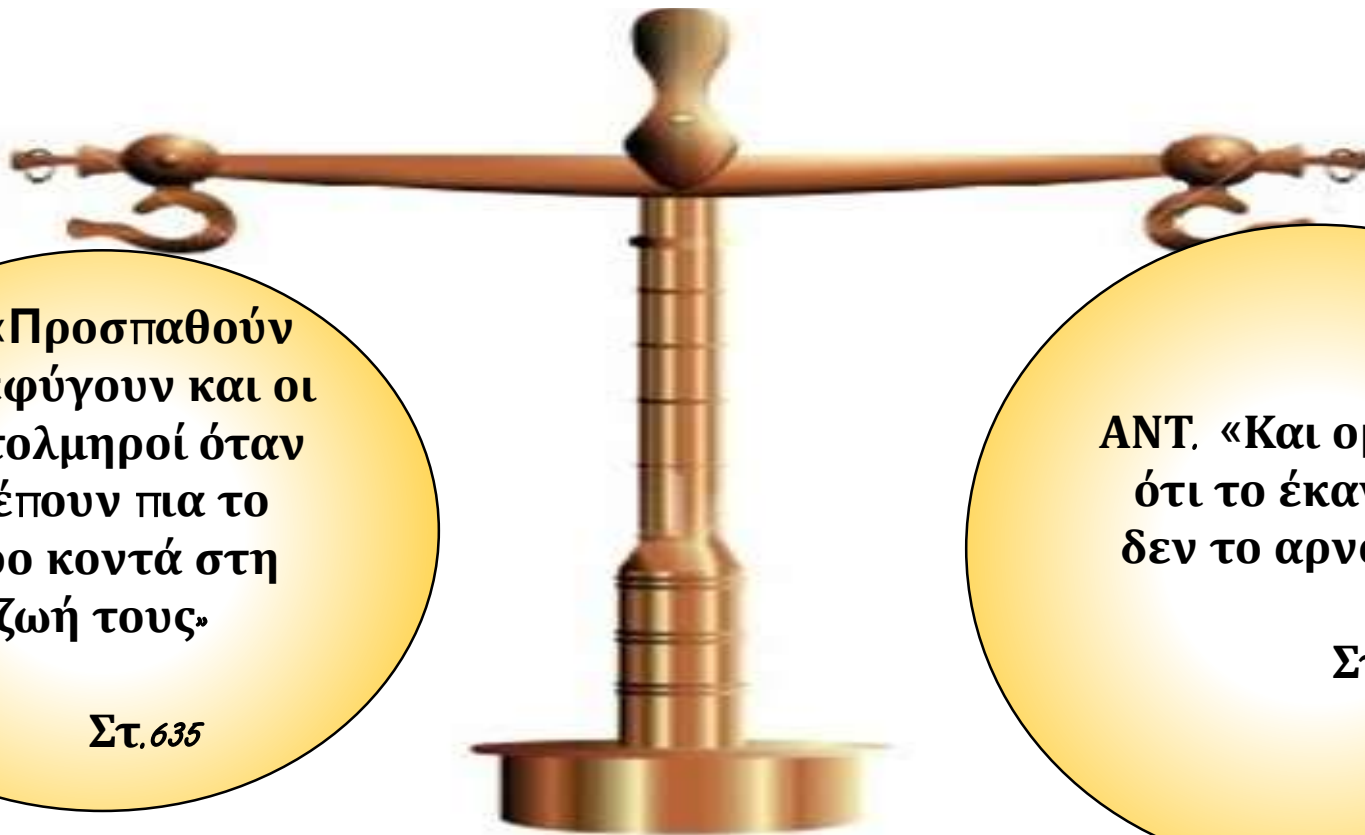
Στ. 680

ΑΝΤ. «Δε σκόπευα
να διστάσω από
φόβο για έναν
άντρα»

Στ. 458

Η ΤΟΛΜΗ

ΚΡ. «Προσπαθούν να ξεφύγουν και οι πιο τολμηροί όταν βλέπουν πια το χάρο κοντά στη ζωή τους»

Στ. 635

ΑΝΤ. «Και ομολογώ ότι το έκανα και δεν το αρνούμαι.»

Στ. 443

Ο ΕΡΩΤΑΣ

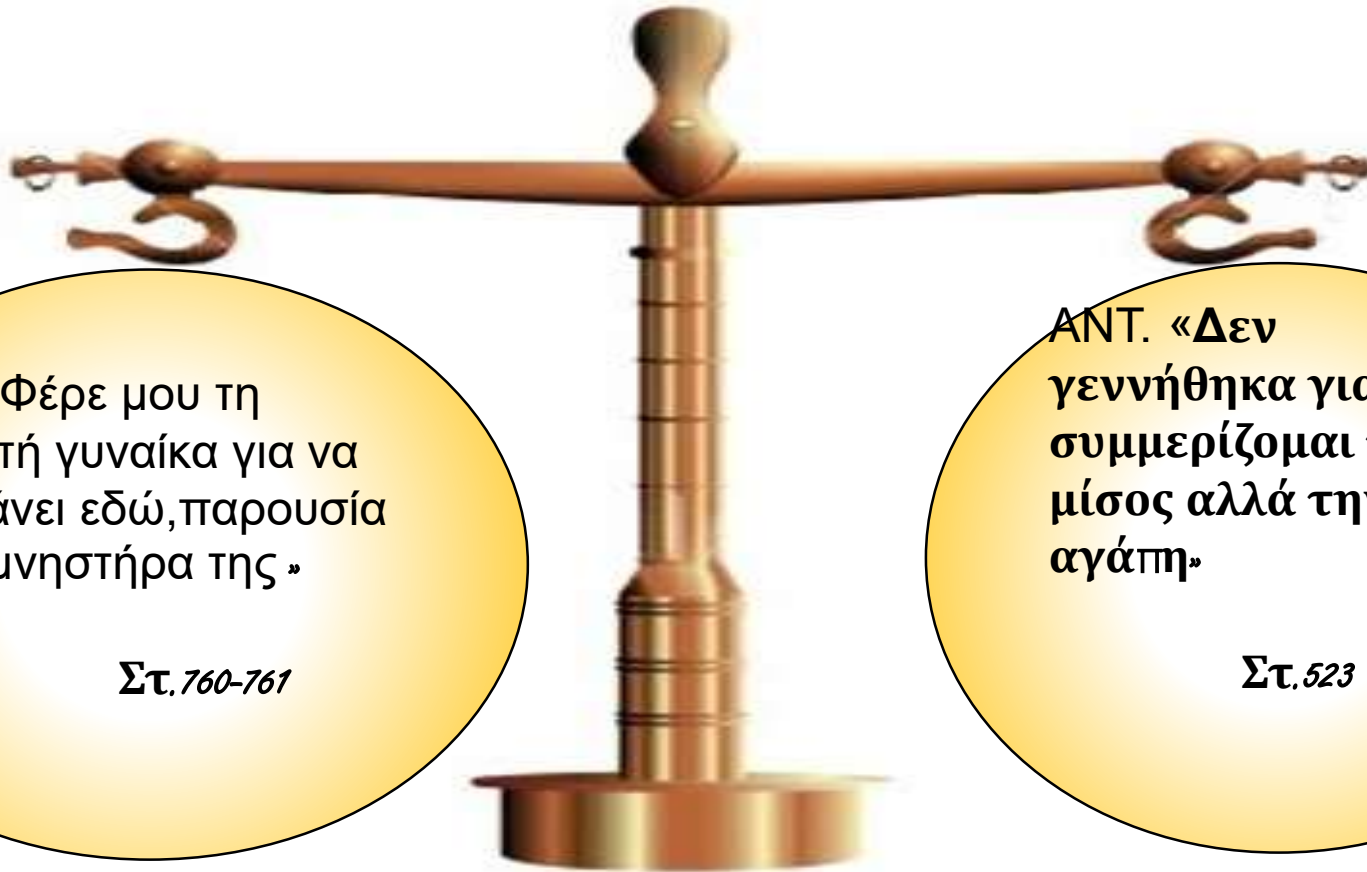
ΚΡ. «Και άλλων τα
χωράφια είναι
κατάλληλα για
καλλιέργεια »
Στ. 570

ΑΝΤ. « Έρωσ
ανίκατε μάχαν »

Στ. 781

ΜΙΣΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ

ΚΡ. «Φέρε μου τη
μισητή γυναίκα για να
πεθάνει εδώ, παρουσία
του μνηστήρα της »

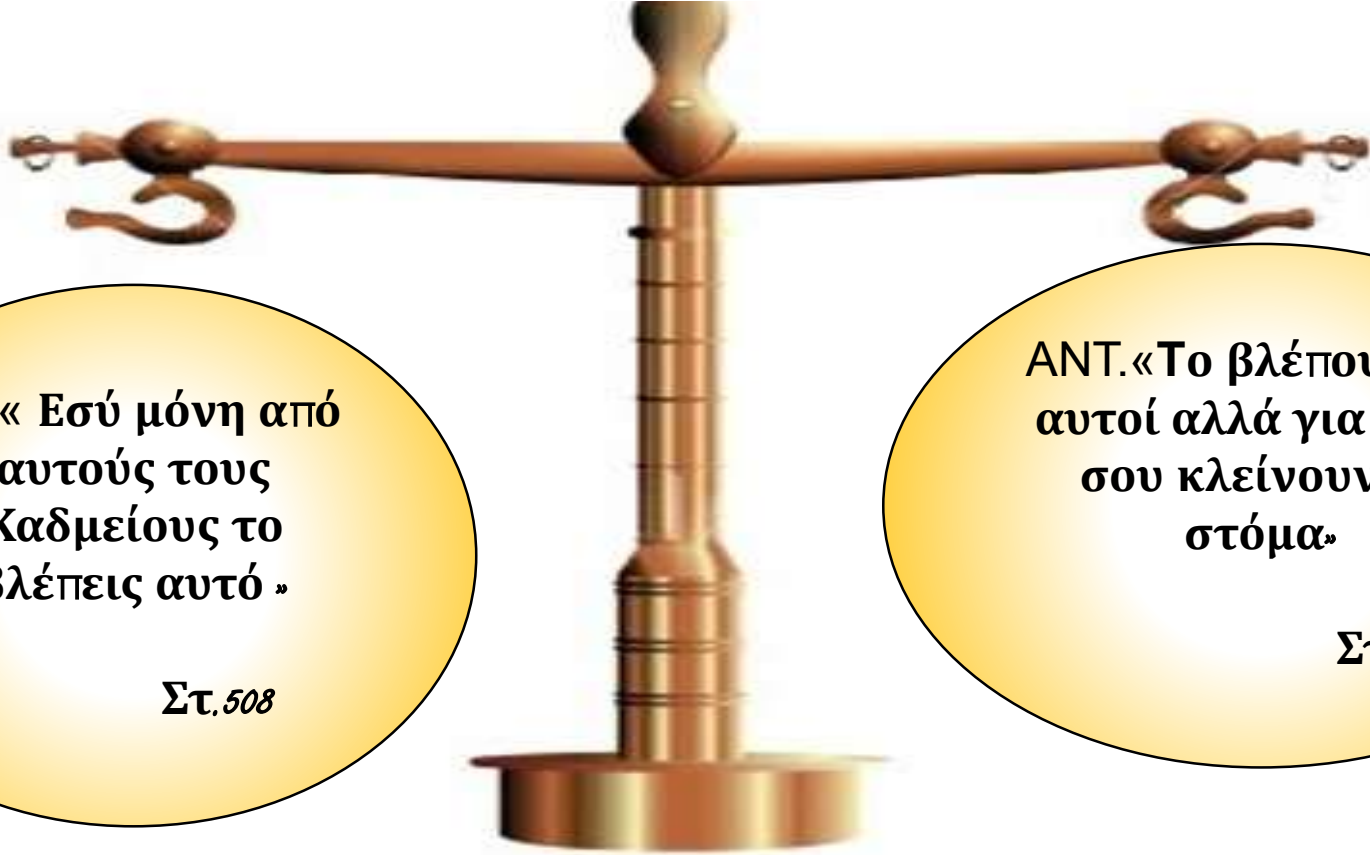
Στ. 760-761

ΑΝΤ. «Δεν
γεννήθηκα για να
συμμερίζομαι το
μίσος αλλά την
αγάπη»

Στ. 523

Ο ΛΑΟΣ

ΚΡ.« Εσύ μόνη από
αυτούς τους
Καδμείους το
βλέπεις αυτό »

Στ. 508

ΑΝΤ.« Το βλέπουν και
αυτοί αλλά για χάρη
σου κλείνουν το
στόμα »

Στ. 509

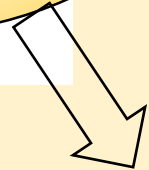
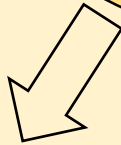

ΤΟ ΧΑΣΜΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ

« Εμείς που είμαστε
σε αυτήν την ηλικία
θα διδαχθούμε να
σκεφτόμαστε σωστά
από άντρα τόσο νέο
στην ηλικία»;
Στ.728

« Θα μπορούσε και
κάποιος άλλος όμως
να έχει σωστή
σκέψη»
Στ.687

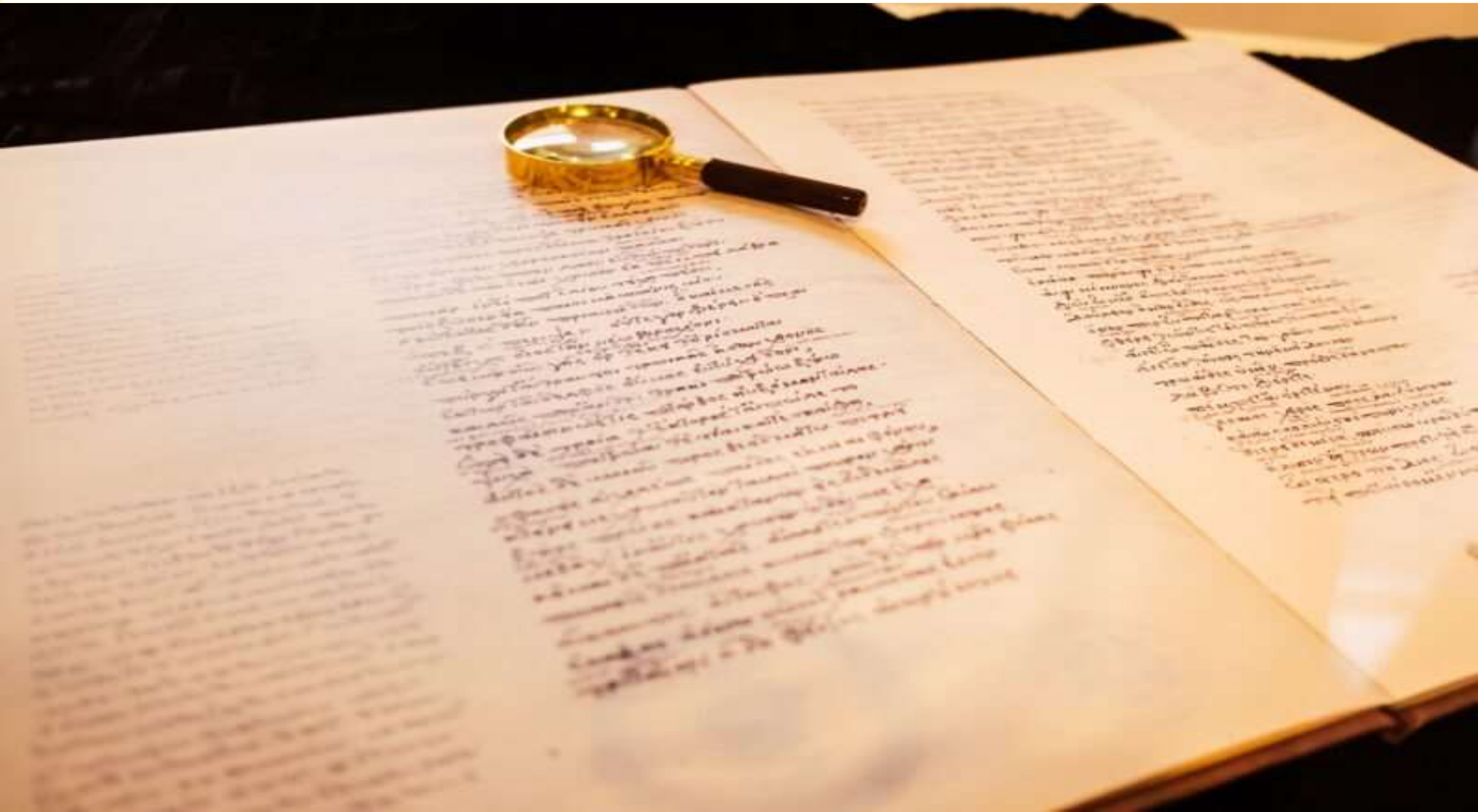

Αίσθηση υπεροχής που
ταιριάζει σε έναν λόγο
εξουσίας,

ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

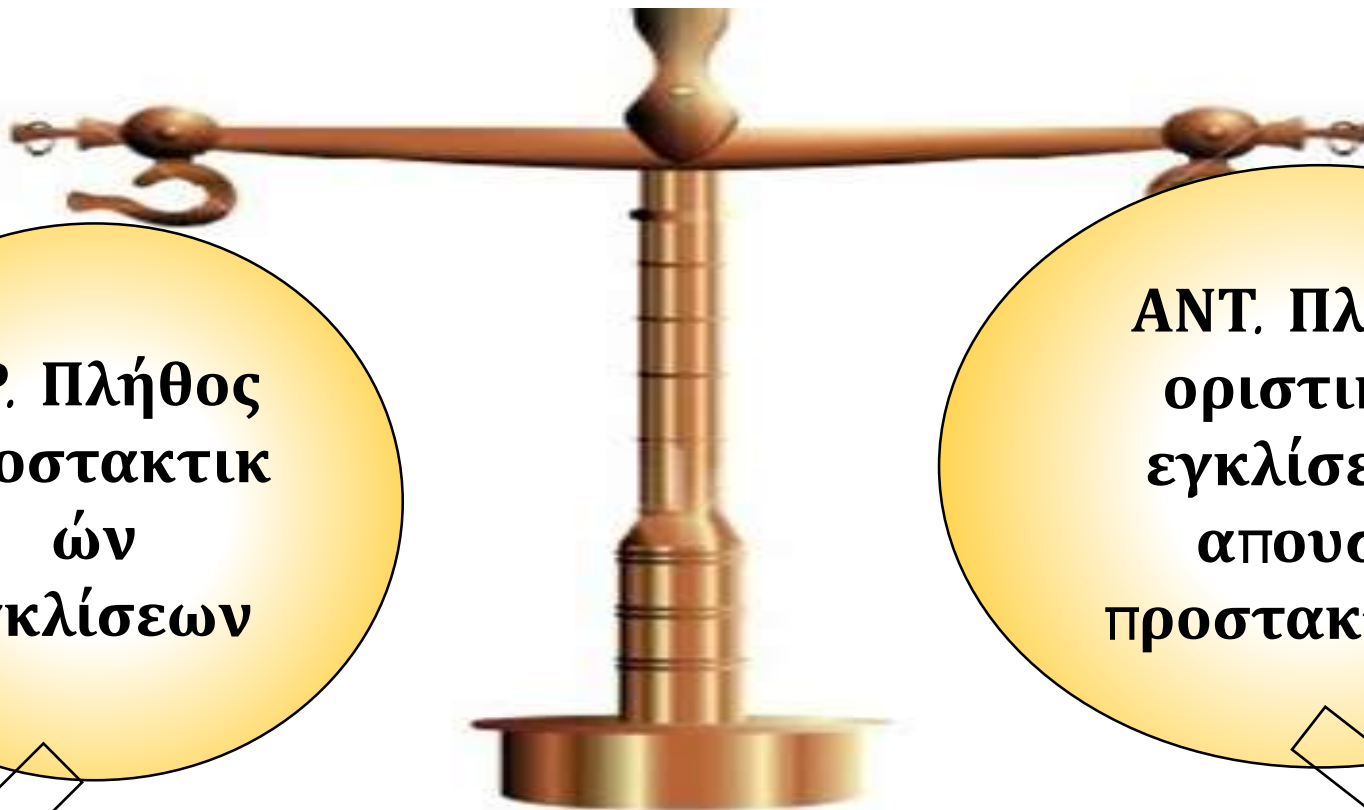
Δημοκρατικό
φρόνημα

ΜΟΡΦΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ

**ΚΡ. Πλήθος
προστακτικ
ών
εγκλίσεων**

**ΑΝΤ. Πλήθος
οριστικών
εγκλίσεων -
απουσία
προστακτικής.**

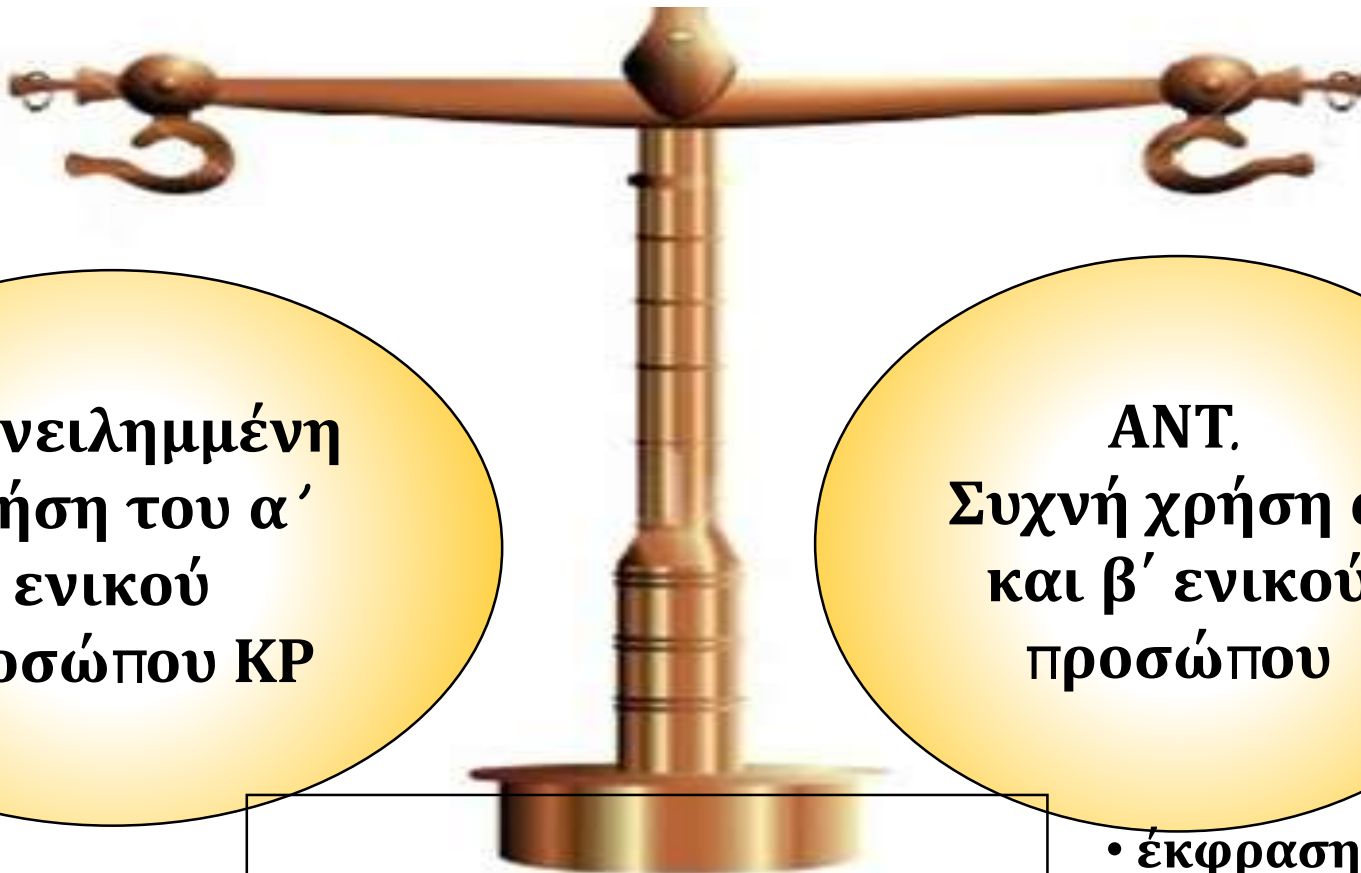
Επιθυμία να
εξουσιάζει τους
γύρω του.

• Δηλώνει κάτι βέβαιο και
πραγματικό
• Δεν απαιτεί από κανέναν
τίποτε δίχως τη βαθιά
θέληση του.

ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Επανειλημμένη
χρήση του α'
ενικού
προσώπου ΚΡ

ΑΝΤ.
Συχνή χρήση α'
και β' ενικού
προσώπου

ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

- ενίσχυση γοήτρου
- εικόνα αλαζόνα και εγωπαθούς ηγεμόνα

- έκφραση προσωπικών απόψεων
- τόνος εξομολογητικός και βιωματικός

ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ

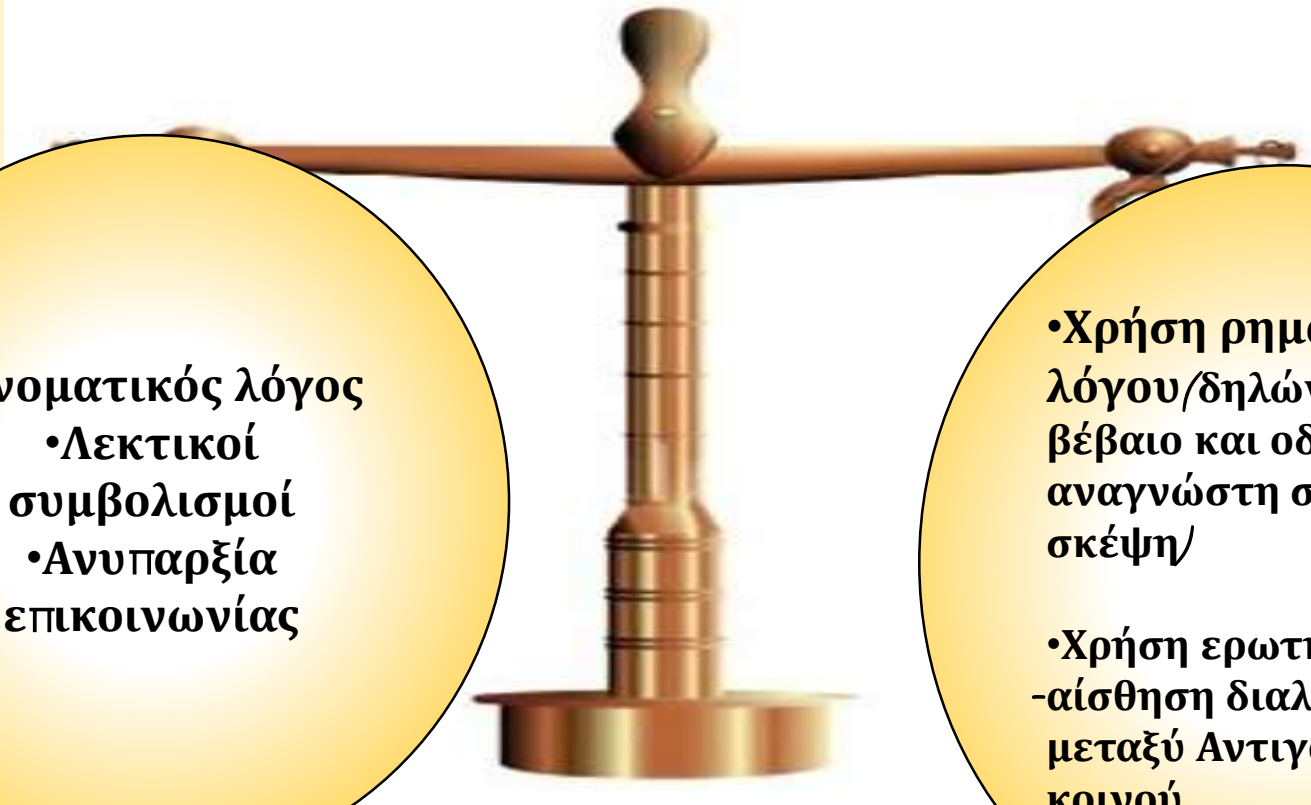

- παντελής έλλειψη σεβασμού προς τους υπηκόους
- αντίληψη περί ανωτερότητας

- αποδοκιμασία στην εξουσία δίχως υβριστικά σχόλια
- κάθε άτομο οφείλει να μην δέχεται άκριτα ό,τι του προβάλλεται

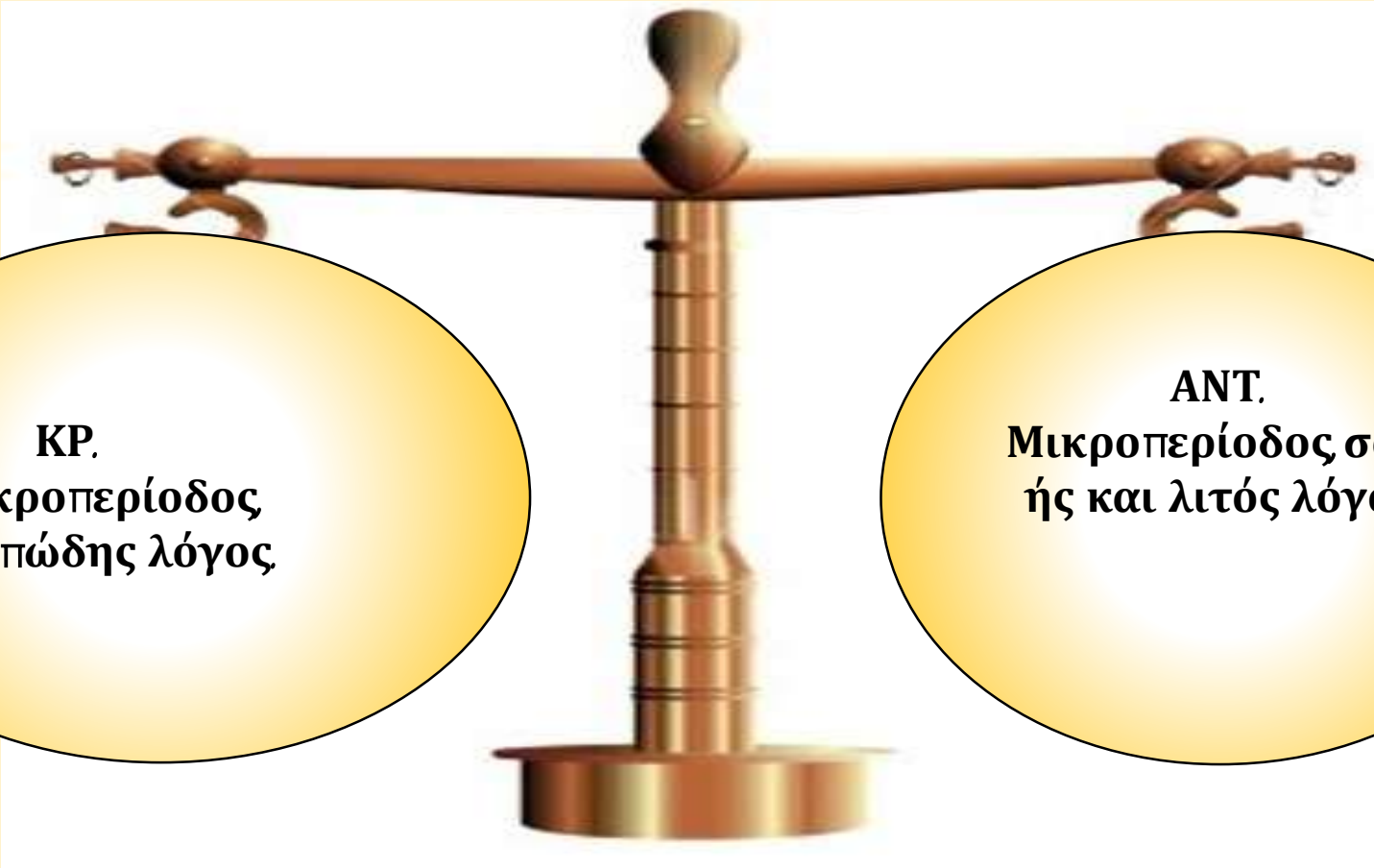
Ονοματικός λόγος- Ρηματικός λόγος

- Ονοματικός λόγος
- Λεκτικοί συμβολισμοί
- Ανυπαρξία επικοινωνίας

- Χρήση ρηματικού λόγου/δηλώνει κάτι βέβαιο και οδηγεί τον αναγνώστη στην σκέψη/
- Χρήση ερωτημάτων ως -αίσθηση διαλόγου μεταξύ Αντιγόνης - κοινού

Ο Λόγος

ΚΡ.
Μακροπερίοδος
πομπώδης λόγος

ΑΝΤ.
Μικροπερίοδος σαφ
ής και λιτός λόγος

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Οι θεατές
καταδικάζουν αβίαστα
τον λόγο της εξουσίας.

Οι θεατές
κατανοούν αβίαστα
τη σοβαρότητα και
την αξία των
λεγομένων της
ηρωίδας.

ΛΟΓΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ-ΚΡΕΩΝ

- ✓ Γλώσσα με έντονο στην ουσία, λανθάνοντα, όμως συχνά, από πλευράς μορφολογίας, διατακτικό χαρακτήρα
- ✓ Χρήση ουσιαστικών, συνοδευόμενων κατά κανόνα από προσδιορισμούς, οι οποίοι υπογραμμίζουν αυταπόδεικτες αλήθειες με τρόπο δογματικό και απόλυτο.
- ✓ Συχνές αναφορές σε σεβαστές αξίες και θεσμούς (πατρίδα).
- ✓ Κυριαρχία ονοματικού λόγου καθώς περιορίζεται ο ρηματικός λόγος ή κάθε άλλος λόγος παραστατικός, που με την ευκρίνειά του μπορεί να οδηγήσει σε δραστική σκέψη.
- ✓ Χρήση εξακολουθητικών χρόνων, οι οποίοι αφανίζουν τις συγκεκριμένες χρονικές στιγμές και τονίζουν τη διάρκεια και την αιωνιότητα
- ✓ Επιδίωξη δημιουργίας χάσματος ανάμεσα στον πομπό (που είναι «σοφός», «παντογνώστης», «παντοδύναμος», «άνθρωπος σπάνιας ποιότητας») και στον δέκτη, ο οποίος πρέπει να αισθάνεται ασήμαντος, κατώτερος και εξαρτημένος από την εξουσία.

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΥ ΗΓΕΤΗ

- Ο αυταρχικός ηγέτης δομεί την άσκηση της εξουσίας του πάνω στον άξονα εξουσία- υπακοή- απόλυτος έλεγχος
- Πιέζει με απαιτητικό τρόπο τους υφισταμένους του να δράσουν με γνώμονα την πιστή υπακοή στον νόμο του ίδιου .
- Αποφασίζει μόνος, χρησιμοποιεί το φόβο ως κίνητρο, είναι δογματικός.
- Δεν δέχεται υποδείξεις ή προτάσεις
- Καθώς πιέζει τους υπηκόους του, ταυτόχρονα πιέζει και τον εαυτό του και αυτό είναι το μεγαλύτερο αρνητικό αντίτιμο για τον ίδιο.
- Ζει εγκλωβισμένος στην έννοια του καθήκοντος, παραμερίζοντας τον άνθρωπο και τις αποχρώσεις των διαφορετικών ανθρώπινων συμπεριφορών..
- Η γλώσσα του είναι: α/ αποστεωμένη και μουσειακή, αφού δεν ερευνά, δεν κρίνει, δε συσχετίζει, δεν διαλέγεται, β/αυταρχική, αφού δεν υπάρχουν περιθώρια διαλόγου και ο δέκτης παίρνει εντολή να συντονίζεται στα μηνύματα του πομπού γ/υπερβατική, αφού αγνοεί τις ποικίλες μορφές της καθημερινότητας και με τη γενίκευση δοκιμάζει να στεγάσει τα περιεχόμενα των μηνυμάτων της σε αποδεκτές και μεγάλες αξίες π.χ πατρίδα

Πώς η γλώσσα της εξουσίας υπηρετεί τον άδικο λόγο;

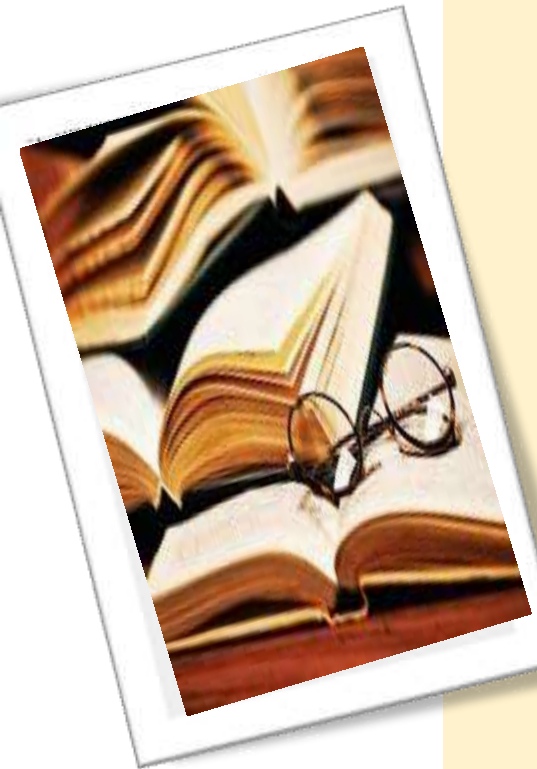
Η γλώσσα της εξουσίας

- παραπληροφορεί και αποπροσανατολίζει
- αλλοιώνει την πραγματικότητα
- οδηγεί στη μαζοποίηση και στην παθητικότητα
- επιβάλλει τον δογματισμό
- χρησιμοποιεί το συνθηματικό λόγο για να παραπλανήσει
- μεγεθύνει ή υποβαθμίζει την πραγματική σημασία μιας κατάστασης
- συχνά παίρνει τη μορφή προπαγανδιστικής θεωρίας

ΛΟΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ -ΑΝΤΙΓΟΝΗ

- Μεταφέρει στους θεατές - αναγνώστες της τραγωδίας διαχρονικά μηνύματα υψίστης σημασίας :πίστη στη μεταθανάτια ζωή «ἀεί κείσομαι» και συνάμα στη δύναμη της αδελφικής αγάπης «ὦ κοινὸν ἀυτάδελφον Ἴσμήνης κάρα».
- Αντιστέκεται στην εξουσία, έχει δύναμη να εκφραστεί ελεύθερα και δείχνει συνεχώς την αντίθεση της προς τις διαταγές του ηγέτη (αποφασιστικότητα ανυπακοής).
- Ήπακούει στο χρέος που γεννά το δίκαιο και τα θρησκευτικά νομίσματα όποιο και αν είναι το τίμημα.
- Δεν υποχωρεί σε βασικές αρχές και πεποιθήσεις αλλά και δεν αναγκάζει κανέναν να τον ακολουθήσει.

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ-ΗΡΩΑ

- Μεταλαμπαδεύει ανθρώπινα ιδεώδη θρησκευτικού και κοινωνικού χαρακτήρα
- Αναδεικνύει την αξία του διαλόγου.
- Καλλιεργεί τον ορθολογισμό και τη δημοκρατική συνείδηση.
- Κλονίζει τις προκαταλήψεις και τα παγιωμένα στερεότυπα
- Οδηγεί τον άνθρωπο στην αυτογνωσία και στην όξυνση της κριτικής ικανότητας
- Υπερασπίζεται τις αξίες του σθεναρά και θυσιάζεται γι' αυτές

ΠΩΣ Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΥΠΗΡΕΤΕΙ ΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟ ΛΟΓΟ;

Η γλώσσα της Παιδείας

- ❖ αποσκοπεί στην όξυνση της κριτικής ικανότητας
- ❖ καλλιεργεί τον ορθολογισμό και τη δημοκρατική συνείδηση
- ❖ απελευθερώνει από προκαταλήψεις και στερεότυπα
- ❖ οδηγεί στην αυτογνωσία
- ❖ μεταλαμπαδεύει ανθρωπιστικές αξίες
- ❖ αναδεικνύει την αξία του διαλόγου

ΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ

- ✓ Ο λόγος καταδυνάστευσης των άλλων, είναι ο λόγος τόνωσης του Εγώ, είναι λόγος πρόκλησης φόβου ή πανικού στους άλλους ανθρώπους και κατ' επέκταση είναι λόγος υπεροχής για τον αυταρχικό ηγέτη.
- ✓ Ο αυταρχικός λόγος είναι το τρομακτικό αποτέλεσμα ψυχικού κενού που έχει ο άνθρωπος όταν νιώθει ότι η εξουσία του απειλείται.
- ✓ Ο αυταρχικός ηγέτης προκαλεί φόβο στους άλλους αλλά συγχρόνως φοβάται και ο ίδιος.
- ✓ Καταδυναστεύοντας τους άλλους, αποκλείει τις ηθικές αξίες να αναπτυχθούν στην ψυχή του.
- ✓ Όταν δεν έχει Αγάπη δεν έχει ούτε Δικαιοσύνη ούτε Ελευθερία. Οπότε δεν ελέγχει τα πάθη του.
- ✓ Λύση για όλα τα προβλήματα της ανθρωπότητας είναι η εσωτερική ελευθερία. Ο άνθρωπος πολεμά το κακό μόνο με τη δύναμη μιας ψυχής του χωρίς μίσος πλημμυρισμένης από την πίστη στο θείο, την αγάπη προς κάθε άνθρωπο και την ευόδωση των ηθικών αξιών.
- ✓ Οι ανθρώπινοι νόμοι για να είναι δίκαιοι πρέπει πηγάζουν από εσωτερική ελευθερία ώστε να διαθέτουν ηθικό μεγαλείο. Αλλιώς ματαιοπονούμε.
- ✓ Δεν υπάρχουν στη ζωή και καλές και κακές ιδεολογίες. Όλες είναι ευπρόσδεκτες. Αλλά η Ιδεολογία που δεν στηρίζεται στην ηθική είναι καταδικασμένη.
- ✓ Οι κατά καιρούς μεγάλοι διανοούμενοι και φιλόσοφοι που μίλησαν για το κακό ή μίλησαν για θεοποίηση του νόμου, αποδείχθηκαν ευκαιριακοί

***Η ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΕΝΩΝΕΙ ΤΗ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΥΠΕΡΜΑΧΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.***

Αντιγόνη και Περικλής

Τη μεγαλύτερη δύναμη την
έχει η πιο ελεύθερη ψυχή

**«Το εύδαιμον το ελεύθερον, το
δ' ελεύθερον το εύψυχον»**

(Επιτάφιος Λόγος – Περικλής)

Αντιγόνη και Πλάτων

« Ζωή χωρίς
κριτικό πνεύμα,
δεν αξίζει να την
ζεις»

Αδαμάντιος Κοραΐς

Αντιγόνη-

« Ο Πολίτης έχει αληθινή Ελευθερία
όταν και μόνο όταν τη
μεταχειρίζεται με σωστό τρόπο ώστε
να μην εμποδίζει κανενός άλλου
Πολίτη την ελευθερία. Και τότε μόνο
μπορεί να την φυλάξει όταν σέβεται
και τους συμπολίτες του ως
ελεύθερους.»

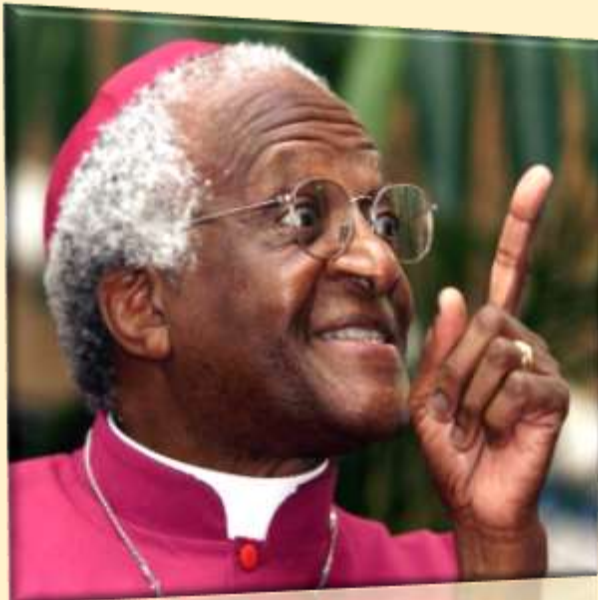

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΚΑΙ ΒΑΡΑΚ ΟΒΑΜΑ

«Η μη βία που εφάρμοσαν
άνδρες σαν τον Γκάντι και
τον Κινγκ μπορεί να μην
υπήρξε πρακτική ή εφικτή.
Σε κάθε περίπτωση όμως η
αγάπη που κήρυξαν, η
θεμελιώδης πίστη τους στην
ανθρώπινη πρόοδο, αυτή θα
πρέπει πάντοτε να είναι ο
πολικός αστέρας που μας
οδηγεί στο ταξίδι μας».

ΑΝΤΩΝΗ & DESMOND TUTU

« Αν παραμένεις ουδέτερος σε κατάσταση αδικίας, έχεις διαλέξει την πλευρά του καταπιεστή».

MALALA YOUSAFZAI

« Για ποιο λόγο να περιμένω από κάποιον άλλον και να μην κάνω εγώ το βήμα μπροστά»;

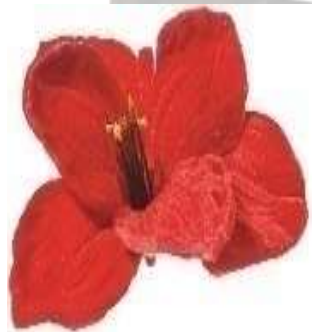

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΚΑΙ NELSON MANDELA

« Κατανοούμε ότι δεν υπάρχει εύκολος δρόμος για την Ελευθερία καθώς πρέπει όλοι μαζί να προσπαθήσουμε για τη γέννηση ενός νέου κόσμου.»

« Κανείς δε γεννιέται μισώντας έναν άλλον άνθρωπο Απλά μαθαίνει να μισεί' κι αν μπορεί να το κάνει αυτό, τότε μπορεί να διδαχθεί και να αγαπά γιατί η αγάπη βγαίνει πιο φυσικά από την ανθρώπινη καρδιά από ό,τι το αντίθετό της»

Αντιγόνη και Ριγκομπέρτα Μεντσού

« Ό, τι δείχνει
δυσάρεστο, επώδυνο,
κακό, μπορεί να γίνει
πηγή ομορφιάς, χαράς
και δύναμης εάν
ιδωθεί με ανοιχτό
μυαλό».

Αντιγόνη και Ρόμπερτ Κέννεντυ

« Όλα τα μεγάλα
ζητήματα πρέπει να
τεθούν από δυνατές
φωνές. Τη φωνή που
μιλά άφοβα σε σπίτια
και αίθουσες στους
δρόμους και τους
αγρούς σε δικαστήρια
και απέναντι στην
εξουσία αφήστε την να
μιλήσει. Η σιωπή που
θα ακούσετε θα είναι η
ευγνωμοσύνη της
ανθρωπότητας».

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

• Τα αίτια της κρίσης της γλώσσας της εξουσίας παραπέμπουν στα αίτια της κρίσης της παιδείας τα οποία με τη σειρά τους παραπέμπουν στην κρίση του ανθρώπου. Ένας φαυλεπίφαυλος κύκλος.

• Τι φοβούνται εν τέλει οι αυταρχικοί πολιτικοί ηγέτες: *Το ουσιώδες περιεχόμενο της λέξης ως Λόγου και λόγων, δηλαδή την ελευθερία σκέψης.* Να διακρίνουμε, να επισημαίνουμε, να αντιδρούμε, να υψώνουμε φωνή.

• Η πραγματική εξουσία βρίσκεται στο εξής: οι άνθρωποι που είναι πεπαιδευμένοι ή έχουν καλλιέργεια ψυχής είναι στρατευμένοι στη μεγαλύτερη επανάσταση που έγινε ποτέ: στην επανάσταση της Αγάπης και της Δικαιοσύνης.

« Δεν υπάρχουν στη ζωή και καλές και κακές ιδεολογίες, Όλες είναι ευπρόσδεκτες. Αλλά η Ιδεολογία που δεν στηρίζεται στην Ηθική είναι καταδικασμένη».

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ!!!